

Sygn. akt VIII Ca 569/13

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Rafał Krawczyk (spr.)
Sędziowie:	SSO Hanna Matuszewska SSO Katarzyna Borowy
Protokolant:	st. sekr. sąd. Izabela Bagińska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 stycznia 2014 r.

sprawy z wniosku (...) **Spółki Akcyjnej w G.**

z udziałem **R. T. i Skarbu Państwa - Starosty (...)**

o zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu

na skutek apelacji uczestnika R. T.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Toruniu

z dnia 7 sierpnia 2013 r.

sygn. akt XI Ns 956/12

p o s t a n a w i a :

- 1) **zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 1. (pierwszym) i 2. (drugim) sentencji w ten sposób, że wniosek o zasiedzenie oddalić;**
- 2) **ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie w postępowaniu odwoławczym.**

Sygn. akt VIII Ca 569/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 7 sierpnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Toruniu stwierdził, że wnioskodawca (...) SA w G. nabył z dniem 31 grudnia 2012 r. w drodze zasiedzenia służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu, polegającą na znoszeniu istnienia na nieruchomości obciążonej i w przestrzeni nad i pod powierzchnią tejże nieruchomości urządzeń przesyłowych i instalacji elektroenergetycznych wchodzących w skład linii elektroenergetycznych 15 kV oraz na prawie korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do

eksploatacji, konserwacji, remontów i modernizacji tychże urządzeń i instalacji wraz z prawem wejścia i wjazdu na teren nieruchomości odpowiednim sprzętem, obciążającą nieruchomość stanowiącą obecnie własność uczestnika R. T., położoną w L., oznaczoną w ewidencji gruntów jako działka (...), KW nr(...) (pkt 1) oraz stwierdził, że wnioskodawca nabył z tą samą datą w drodze zasiedzenia analogiczną służebność, której przedmiotem są urządzenia przesyłowe i instalacje elektroenergetyczne wchodzące w skład linii elektroenergetycznych 0,4 kV (pkt 2).

Sąd ten ustalił, że na nieruchomości gruntowej, stanowiącej własność uczestnika R. T., położonej w miejscowości L. kw (...), w 1982 r. posadowione zostały urządzenia przesyłowe i instalacje elektroenergetyczne wchodzące w skład dwóch linii: 15 kV oraz 0,4 kV. W przedziale czasu od 1982 r. do 2013 r. konstrukcja czterech słupów (aktualnie z transformatorem) wybudowana na gruncie działki uczestnika przestawiona została w kierunku zachodnim o ok. 1,5 metra. Co do dat posadowienia na nieruchomości uczestnika urządzeń przesyłowych i instalacji elektroenergetycznych wchodzących w skład linii 15 kV oraz linii 0,4 kV Sąd I instancji opierał się na opinii biegłego sądowego. Sąd ten uznał, że w sprawie spełnione są przesłanki stwierdzenia zasiedzenia służebności, przy czym posiadanie zostano nabyte w złej wierze (art. 292 k.c. w zw. z art. 172 § 2 k.c.) zaś wnioskodawca wykazał swoje następstwo prawne po Skarbie Państwa w zakresie obejmującym przedmiotową służebność.

Uczestnik postępowania R. T. zaskarżył powyższe postanowienie w całości, zarzucając mu:

1. naruszenie art. 175 k.c. w zw. z art. 123 k.c. i nieuwzględnienie, że bieg przedawnienia uległ przerwaniu wskutek wniesienia przez niego w dniu 24 lutego 2012 r. do Sądu Rejonowego w Toruniu wniosku o ustanowienie służebności przesyłu dla linii średniego i niskiego napięcia na nieruchomości położonej w L., działka (...), kw nr (...)
2. sprzeczność istotnych ustaleń sądu w zakresie przyjęcia, iż urządzenia przesyłowe przebiegające przez nieruchomość uczestnika istniały na niej najpóźniej w obecnym stanie 31 grudnia 1982 r., z treścią zebranego materiału procesowego, w tym z zeznaniami świadków J. T., M. J. oraz uczestnika, zdjęcia betonowych słupów energetycznych z wyrytą datą produkcji 1986 r. oraz z usną pinią biegłego który nie wykluczył, że słupy zostały wyprodukowane w tym roku w tym roku.

Wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia przez oddalenie wniosku oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację uczestnika wnioskodawca wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie na jego rzecz od wnioskodawcy kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Istotne dla sprawy ustalenia faktyczne Sądu I instancji są prawidłowe, a ocena przeprowadzonych dowodów nie wykracza poza granice logicznego rozumowania, wiedzy i doświadczenia życiowego. Tym niemniej szczegółowe odnoszenie się do kwestionowanych przez skarżącego ustaleń faktycznych w zakresie dokładnej daty wzniesienia urządzeń stanowiących przedmiot wniosku jest zbędne, gdyż kwestia ta ostatecznie nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia drugoinstancyjnego.

Materiał faktyczny sprawy należy poszerzyć o powołaną w apelacji a zarazem niesporną między uczestnikami okoliczność, iż w dniu 24 lutego 2012 r. skarżący złożył do Sądu Rejonowego w Toruniu wniosek o ustanowienie służebności przesyłu obejmującej urządzenia przesyłowe stanowiące przedmiot niniejszego postępowania. W tym miejscu zauważyć należy, że w świetle art. 381 k.p.c. zasadą jest dopuszczalność powoływania nowych faktów i dowodów w apelacji. Ograniczenie dopuszczalności powołania nowych faktów i dowodów w postępowaniu apelacyjnym nie wyklucza uwzględnienia przez sąd drugiej instancji nowych faktów, choćby strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2000 r., I PKN 28/00, OSNP 2002, nr 7, poz. 161).

Zważywszy że poprzednik wnioskodawcy uzyskał posiadanie służebności w złej wierze (z uwagi na brak istnienia podstawy prawnej do wejścia przezeń na teren celem zabudowy i do dalszej eksploatacji linii), należy uznać, że - niezależnie od tego, czy za datę początku biegu zasiedzenia przyjąć grudzień 1982 r. czy 1986 r. - do upływu tego terminu nie doszło. Należy bowiem podzielić stanowisko skarżącego, że bieg zasiedzenia został przerwany przez wniesienie przezeń w dniu 24 lutego 2012 r. do sądu wniosku o ustanowienie służebności.

Zgodnie z art. 175 k.c. w zw. z art. 352 § 2 k.c. do biegu zasiedzenia służebności stosuje się odpowiednio przepisy o biegu przedawnienia roszczeń. Odpowiedniemu stosowaniu podlega zatem m.in. przepis art. 123 § 1 k.c., określający podstawy przerwania biegu przedawnienia. W świetle art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c. bieg przedawnienia przerywa się przez czynność zaczepną, a więc czynność podjętą przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju, albo przed sądem polubownym, przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Transponując tę regulację na grunt zasiedzenia przyjąć należy, że bieg terminu zasiedzenia przerywa każda czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia prawa własności. Czynność taka może zmierzać bezpośrednio do pozbawienia posiadacza posiadania nieruchomości, może także zmierzać do ustalenia prawa własności, do nowego ukształtowania stosunków prawnorzeczowych między właścicielem a posiadaczem, w tym do zmiany charakteru posiadania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 1998 r., I CKN 143/98, OSP 2000, nr 2, poz. 22, oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r., IV CSK 459/08, Lex nr 511011). W praktyce w rachubę wchodzi przede wszystkim roszczenie windykacyjne, o ustalenie prawa własności, o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym (S. Rudnicki, Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga druga, Warszawa 2001, s. 198-199). Natomiast na tle spraw o zasiedzenie służebności, za czynność skutkującą przerwaniem biegu przedawnienia uznaje się także złożenie przez właściciela nieruchomości wniosku o ustanowienie służebności przesyłu za odpowiednim wynagrodzeniem (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2011 r., III CZP 124/10, OSNC 2011 nr 9 poz. 99). Właściciel występujący do sądu przeciwko posiadaczowi służebności korzysta ze swego prawa własności, chcąc uregulować zgodnie ze swoją wolą sposób korzystania przez posiadacza z nieruchomości. Wniosek w tym przedmiocie może potencjalnie pozbawić posiadacza możliwości zasiedzenia służebności, i z tego względu trzeba go uznać za czynność przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia swoich praw przez właściciela nieruchomości, który dąży do uregulowania służebności przesyłu na własnych warunkach.

W tym stanie rzeczy uznać należało, że przyjmując najkorzystniejszy dla wnioskodawcy początek biegu terminu zasiedzenia tj. 31 grudnia 1982 r., bieg tego terminu został przerwany przez upływem 30 lat od tej daty. Nie zostały zatem spełnione ustawowe przesłanki zasiedzenia, co skutkowało zmianą zaskarżonego postanowienia i oddaleniem wniosku (art. 352 § 2 k.c. w zw. z 172 § 2 k.c. a contrario).

Na marginesie trzeba zauważyć, że rozstrzygnięcie Sądu I instancji, gdyby nawet przyjąć że termin zasiedzenia upłynął, należałoby uznać za błędne z innego powodu. Sąd ten stwierdził bowiem zasiedzenie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu w okresie po 3 sierpnia 2008 r. tj. po wejściu w życie art. w życie art. 3051-3054 k.c. wprowadzających służebność przesyłu jako odrębną instytucję prawa rzeczowego. Konieczność sięgania do konstrukcji służebności gruntowej wchodziła w rachubę tylko wówczas gdy upływ terminu zasiedzenia nastąpił przed tą datą (uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC z 2013 r. nr 12 poz.139).

Mając na uwadze opisane wyżej okoliczności, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone orzeczenie jak w pkt. 1 (art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) oraz stwierdził, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania odwoławczego związane ze swoim udziałem w sprawie (art. 520 § 1 k.p.c.) gdyż żadne okoliczności sprawy nie przemawiają za odstąpieniem od tej generalnej reguły orzekania o kosztach postępowania nieprocesowego.